

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ

РЕАЛІЇ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Матеріали навчально-наукової
конференції з міжнародною участю
25 березня 2021 року

ПОЛТАВА – 2021

УМСА 100
РОКІВ

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗВО <i>Прийма Л.Ю., Тянько Н.Г., Шерстюк Н.О., Беляєва О.М.</i>	219
ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ <i>Пустовойт Г.Л., Ярмола Т.І., Кострікова Ю.А., Талаш В.В., Ткаченко Л.А.</i>	221
ФОРМУВАННЯ Й РОЗВИТОК «SOFT SKILLS» У СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЇХ УСПІШНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ <i>Ряднова В.В., Безега Н.М., Безкоровайна І.М., Пера-Васильченко А.В., Стебловська І.С., Воскресенська Л.К.</i>	223
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ <i>Савицька Т.В., Горбенко Є.В.</i>	224
РОЛЬ ПОСТАТІ ВИКЛАДАЧА У СТВОРЕННІ МОТИВАЦІЇ ДО ОПАНУВАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ <i>Савицька Т.В., Маджар Н.М., Іотова І.М.</i>	227
ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ <i>Саричев Л.П., Супруненко С.М., Сухомлин С.А., Савченко Р.Б., Панасенко С.М.</i>	229
ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ <i>Силенко Ю.І., Силенко Б.Ю., Писаренко О.А., Коломієць С.В.</i>	231
НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ: ТРАДИЦІЇ Й СУЧАСНІСТЬ <i>Сідаш Ю.В., Котелевська Н.В., Костиренко О.П.</i>	232
U ŹRÓDEŁ PEDAGOGIKI CHRZEŚCIJAŃSKIEJ – KSIĘDZA PSALMÓW JAKO KLUCZ FRAZEOLOGII JĘZYKA POLSKIEGO <i>Sieroń R. B.</i>	234
МАЙБУТНЄ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Сілкова О.В., Лобач Н.В.</i>	237
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ <i>Скрипников П.М., Скрипнікова Т.П., Марченко А.В., Хміль Т.А., Гуржій О.В., Силенко Ю.І.</i>	239
СУЧАСНІ МЕТОДИ ОСВІТИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ <i>Скрипников П.М., Хавалкіна Л.М., Тимошенко Ю.В., Писаренко О.А.</i>	241
ЗНАЧЕННЯ ЛІКАРСЬКОЇ ЕТИКИ Й ДЕОНТОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ <i>Скрипніков А.М., Гринь К.В., Гринь В.Г.</i>	242
ОСОБИСТІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ ЯК ФАКТОР МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ УСПІШНОСТІ <i>Скрипніков А.М., Рудь В.О., Рудь М.В., Герасименко Л.О.</i>	244
ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ОРТОДОНТІЇ АНГЛОМОВНИМ СТУДЕНТАМ <i>Смаглюк Л.В., Карасюнок А.Є., Воронкова Г.В., Куліш Н.В.</i>	246
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРЕДМЕТА «ОРТОДОНТІЯ» В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Смаглюк Л. В., Куліш Н. В., Ляховська А. В., Нестеренко О. М.</i>	247
УПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ПАТОЛОГІЧНОЇ АНАТОМІЇ З СЕКЦІЙНИМ КУРСОМ УМСА <i>Совгіря С.М., Винник Н.І., Забворнова А.П., Новосельцева Т.В., Бабенко В.І.</i>	249
ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ В УМОВАХ КАРАНТИНУ <i>Сокологорська-Никіна Ю.К., Куроєдова В.Д., Галич Л.Б., Стасюк О.А., Виженко Є.Є., Петрова А.В., Ніколішин І.А.</i>	251
ПРОФЕСІОНАЛІЗМ ВИКЛАДАЧА – ГАРАНТІЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ <i>Старченко І.І., Ройко Н.В., Филенко Б.М., Проскурня С.А., Прилуцький О.К.</i>	252
ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ДИТЯЧОЇ КАРДІОЛОГІЇ НА КАФЕДРІ ПЕДІАТРІЇ № 2 <i>Таняньська С.М., Коленко І.О., Мельник М.О., Кузьменко Н.В., Таняньська В.Є.</i>	254
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ В УМОВАХ КАРАНТИНУ <i>Тарасенко К.В.</i>	255
СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ <i>Тарасенко Я.А., Тихонова О.О., Гринь В.Г., Костиленко Ю.П., Степанчук А.П.</i>	256
РЕАЛІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ В ОРТОПЕДИЧНІЙ СТОМАТОЛОГІЇ <i>Тарашевська Ю.Є., Цветкова Н.В., Шиян Є.Г.</i>	258
ВИЩА ОСВІТА ПІД ЧАС КАРАНТИНУ: ІНСТРУМЕНТИ, РЕСУРСИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ <i>Тесленко Ю. В., Тесленко М. М.</i>	260

РЕАЛІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ В ОРТОПЕДИЧНІЙ СТОМАТОЛОГІЇ

Тарашевська Ю.Є., Цветкова Н.В., Шиян Є.Г.

Українська медична стоматологічна академія

Розкрито коло питань щодо систематизації шляхів розв'язання проблем безперервної освіти лікарів-стоматологів із фаху «Ортопедична стоматологія». Проналізовано розвиток сучасної системи, якою є післядипломна медична освіта, що спрямована на досягнення діалектичного взаємозв'язку, взаємодії та взаємодоповнення умов реалізації основних принципів функціонування сучасної системи фахового вдосконалення.

Ключові слова: інноваційний розвиток, безперервна освіта, ортопедична стоматологія, професійна компетентність.

The article reveals a range of issues related to the systematization of ways to solve the problems of continuing education of dentists in the specialty of orthopedic dentistry. An analysis of the development of the modern system, which is post-graduate medical education, aimed at achieving a dialectical relationship, interaction and complementarity of the implementation of the basic principles of the modern system of professional development.

Key words: innovative development, continuing education, orthopedic dentistry, professional competence.

За сучасних стрімких і постійних змін у світі новітніх технологій виникає необхідність у постійному вдосконаленні системи післядипломної освіти на основі концепції безперервного навчання. Післядипломна освіта – особлива галузь, з особливими відносинами учасників освітнього процесу, особливою освітньою мотивацією, метою людей, які суміщають навчання з роботою. Для цього потрібна нова система цієї освіти, яка не буде функціонувати за колишніми принципами розрядки й добровільно-примусовості, а базуватиметься на принципах свободи вибору й відповідальності за власний вибір професійного розвитку.

Основною з вимог для конкурентоспроможності освіти, поза всякими сумнівами, є її якість [2]. Якість технології навчання в закладі вищої освіти безпосередньо впливає на рівень фахової підготовки майбутніх лікарів-стоматологів. Питання необхідності впровадження сучасних стоматологічних цифрових технологій у навчальний процес і клінічну практику є безперечною реальністю сьогодення. Основною проблемою, з якою стикаються науково-педагогічні працівники, є недостатність наочного матеріалу: комп'ютерних тренажерів, симуляторів, 3D-програм та інших інструментів, що не дає можливості ознайомити слухачів із новітніми стоматологічними технологіями.

Медицина стає сферою комерційної діяльності в наданні медичних послуг. Джерелом прибутку все частіше виступають знання, інновації, технології та способи їх практичного застосування. При цьому сфера освіти істотно залежна від економічної сфери, а освітня діяльність стає важливим компонентом економічного розвитку суспільства [4].

Нині важливою тенденцією розвитку освіти став перехід від концепції функціональної підготовки фахівця до концепції розвитку його особистості. Принципова відмінність нової системи від традиційної полягає в її технологічній базі. Ця система освіти орієнтована на комп'ютерні й телекомунікаційні інформаційні технології з реалізацією однієї з головних переваг – дистанційного навчання [5].

Найчастіше синонімами дистанційної освіти (ДО) є інтернет-навчання, веб-навчання, онлайн і комп'ютерне навчання. Прикладами успішних форм ДО служать мультимедійні симулятори клінічних випадків і комп'ютерні ігри, які дозволяють учасникам отримати доступ до клінічних ситуацій без часових і просторових обмежень. Веб-освітні технології внесли в методологію подачі інформації нові, раніше не використовувані парадигми. Розглянемо ще одну перевагу інтернет-технологій – можливість доповнення і зміни інформації. Так, будь-які зміни в друкованому джерелі можливі лише при його перевиданні, що потребує додаткових фінансових витрат. У разі використання інтернет-технологій зміни в будь-який із форматів вносяться досить легко і з мінімальними економічними витратами, що суттєво підвищує його ефективність.

Для успішної реалізації ДО розроблена емпірична модель [6]. Вона полягає у визначенні трьох категорій (детермінант), які впливають на реалізацію програм ДО: схильні характеристики, життєві зміни й навчальні фактори.

Схильні характеристики – це початково наявні чи такі, що повільно змінюються й існують до початку й протягом навчальної програми. Прикладами схильних факторів можуть служити стать, вік, соціально-економічний статус, персональна мотивація, досвід навчання.

До життєвих змін можна зарахувати обставини особистого життя, які впливають на ефективність навчання (хвороба, зміни в особистому житті й на роботі).

Третя категорія охоплює навчальні фактори, що залежать тільки від організації, яка проводить навчання, – доступність сервісу, наявність тематики тощо.

Незважаючи на низку переваг ДО, у нього є й певні недоліки, наприклад, висока частота припинення участі до моменту закінчення навчання. Інтернет-навчання може виявитися недоступним, оскільки у великих і середніх містах інтернет-покриття розвинуте досить добре, але в невеликих містах і сільській місцевості не можна стверджувати про масовий доступ. Однак, урахувавши сучасні темпи розвитку інформаційних технологій та їх упровадження, найближчим часом можна очікувати суттєвих змін.

Слід зазначити, що однією з проблем організації ДО є неадекватна оцінка ефективності отриманої інформації. Використовуються суб'єктивні методи оцінки, коли характеристику змін, які відбулися під впливом навчальних заходів, а також власне методу дає сам учасник. З нашої точки зору, оцінку результатів ДО слід проводити комплексно. Для характеристики рівня організації, зручності та якості здійснюваних заходів можна використовувати суб'єктивний метод (лонгетюдні дослідження), наприклад, у вигляді анкетування. Кожному учаснику після навчання пропонується висловити свої побажання і пропозиції у вільній формі, тобто дати суб'єктивну якісну оцінку. Крім того, можна використати спеціальні запитання-тести, відповіді на які припускають вибір ступеня ознаки щодо від-

повідного заходу, теми тощо. Цей тип характеристики належить до суб'єктивної кількісної оцінки. Завдяки вивченню таких оцінкових поглядів аудиторії можна постійно вдосконалювати структуру проведення навчальних заходів. Для оцінки знань і навичок, із нашої точки зору, оптимальним буде використання об'єктивних методів, коли вибір відповіді на поставлені запитання не залежить від цілої низки суб'єктивних факторів із боку учасника. При проведенні навчання з використанням інноваційних методик доцільно використовувати суворіші методи оцінки порівняно з класичними формами. Це пов'язано з тим, що на етапі апробації навчального заходу приймається остаточне рішення щодо доцільності використання того чи іншого методу ДО. Зрозуміло, що під час прийняття такого рішення слід урахувувати всі фактори, які впливають на ефективність навчання. Аргументи «за» чи «проти» мусять мати високий рівень вірогідності. Для досягнення потрібного рівня валідності при оцінці результатів інноваційної форми навчання використовується експериментальне оцінне дослідження. Найчастіше мета такого дослідження полягає у визначенні вільновибірковим методом фокусної й контрольної груп. Представники першої групи проходять курс навчання з подальшим анкетуванням, учасники другої групи навчання не проходять, беруть участь лише в анкетуванні. Наприкінці дослідження порівнюють середній рівень знань у групах. Якщо статистично вірогідно він вищий у дослідній (першій) групі, то можна стверджувати про ефективність нових методів освіти. У разі доведеної ефективності потрібно також провести порівняння знань, умінь і навичок, здобутих за допомогою інноваційних форм навчання, із результатами аналогічних за тематикою й обсягом інформації, що належать до класичних форм навчання. І якщо ефективність інноваційного методу дорівнює ефективності традиційних форм або вища, то такий метод навчання визнають доцільним або ефективним.

Крім того, на прийняття рішення впливають фактори фінансової доцільності. Зупинимося докладніше на практичних аспектах проведення такої інноваційної форми ДО. Історично веб-технології не піддавалися об'єктивній оцінці. Проте веб-освітні програми, на нашу думку, потрібно рецензувати й оцінювати за критеріями не менш об'єктивними, ніж ті, що використовуються для оцінки традиційних форм освіти. В іншому разі виникне питання про нерівнозначність методик. Крім цього, зважаючи на різноманітність можливих форм інтернет-комп'ютерного навчання, різко ускладнюється структура контролю за якістю програм ДО, що проводяться. Раніше використовували підходи, переважно спрямовані на оцінку контексту програми, а не на педагогічні аспекти веб-навчання, яке необхідно розглядати в нерозривному зв'язку з такими ключовими моментами навчання як критичне мислення, самостійне навчання, доведене навчання й оцінка ефективності навчання. Деякі дослідники пропонують використовувати такі критерії для оцінки навчальних курсів: чітко поставлені завдання, адекватна підготовка й методи, значущі результати й об'єктивна критика. Нами для оцінки ефективності програми ДО лікарів із клінічних аспектів протезування була використана методика із застосуванням експериментального вільно вибіркового кількісного методу, описаного вище. Необхідно звернути увагу на потенційні переваги оцінки результатів ефективності в пацієнт-орієнтованих формах навчання в контексті її вірогідності. Якщо оцінка стандартних форм навчання переважно полягає у визначенні рівня знань і, меншою мірою, навичок, набутих або вдосконалених під час навчання, то оцінка пацієнт-орієнтованих форм навчання, програм і комп'ютерних стимуляторів дозволяє визначати зміни в діях і ефективність використання знань на практиці.

Отже, за таких форм навчання можна адекватно оцінити ступінь досягнення провідної мети всіх програм ДО — підвищення якості надання медичної допомоги. Це переконлива перевага пацієнт-орієнтованих методик, що якісно відрізняє їх від низки інших форм навчання, за допомогою яких можна оцінити лише зміни рівнів знань, що є проміжним станом у досягненні успіху. Ми переконані в необхідності проведення об'єктивної кількісної оцінки знань і навичок. Крім того, у зв'язку з розвитком нових методів протезування в Україні доцільно використовувати отримані дані для селекції найефективніших програм ДО.

Запровадження дистанційного навчання для медичних фахівців можна окреслити низкою проблем, які потребують розв'язання [1]: недостатня відповідність освітніх послуг вимогам суспільства й потребам ринку праці; недостатнє матеріально-технічне й науково-методичне забезпечення; недостатня підготовка слухачів до використання в навчальному процесі сучасних засобів навчання й інформаційно-комунікаційних технологій; упровадження в систему освіти новітніх технологій і технічних засобів без належного наукового обґрунтування, науково-методичного супроводу; низький рівень фінансово-економічного забезпечення післядипломної освіти.

Ураховуючи все вищезгадане, Уряд України визначив основні завдання Національної стратегії розвитку освіти [3]: системне підвищення якості освіти на інноваційній основі; модернізація й упровадження професійних стандартів відповідно до світового досвіду й вимог європейського ринку праці, оновлення класифікатора професій; розробка ефективної системи навчально-методичного забезпечення освіти; створення умов для розвитку індустрії сучасних засобів навчання (навчально-методичних, електронних, технічних, інформаційно-комунікаційних тощо).

Удосконалення викладання предмета викладачем і розуміння його слухачем неможливі без належної матеріальної бази.

Застосування в навчанні інноваційних технологій дозволить здобути освіту світового рівня, стати конкурентоспроможним фахівцем, надавати кожному громадянину сучасну медичну допомогу й мати можливість вибору праці в будь-якій країні.

Отже, для забезпечення ефективності професійного розвитку медичних працівників, особливо в умовах пандемії CoViD-19, відповідно до потреб сучасності необхідно нормативно врегулювати дистанційну освіту: визначити норми навчального часу й оплати праці фахівців щодо створення відповідних навчально-методичних комплексів для дистанційної освіти з урахуванням підготовки матеріалів і проведення вступного й завершального діагностування, роботи з платформами, проведення занять у режимі он-лайн, перевірки завдань, індивідуальних консультацій тощо. Пам'ятаючи при цьому, що теорія не запам'ятовується й не впорядковується без практичного досвіду.

Список використаної літератури

1. Вартанян Ф. Е. Управління ЛПУ. Загальні питання. Пріоритетний національний проект і Концепція розвитку охорони здоров'я / Ф. Е. Вартанян // Загальні економічні питання. Охорона здоров'я. — 2008. — № 1.
2. Чемерис О.А. Якість освіти як загальна тенденція європейської інтеграції / О.А. Чемерис // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. — 2005. — Вип. 25.

Українська медична стоматологічна академія

3. Національна доктрина розвитку освіти в Україні у XXI ст.: Затв. Указом Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347 // Освіта України. – 2002. – 23 квітня (№ 33).
4. Система управління якістю медичної освіти / [І.Є. Булах, О.П. Волосовець, Ю.В. Вороненко та ін.]. – Дніпропетровськ: АРТ-ПРЕСС, 2003. – 212 с.
5. Післядипломна освіта в умовах євроінтеграції: сутність, зміст, технології, готовність до змін: навчально-методичний посібник / Пуховська Л.П., Артюшина М.В., Базелюк В.Г., Лушин П.В., Снісаренко О.С., Сніцар Л.П., Солодков В.Т.; за наук. ред. Л.П. Пуховської. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 122 с.
6. Ruiz J. G. Peer reviewing e-learning: opportunities, challenges, and solutions / Ruiz J. G., Candler C., Teasdale T. A. // Academic Medicine. – 2017. – May. – Vol. 82, N 5. – P. 503-507.